

ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA

K A U N O
TECHNOLOGIJOS
UNIVERSITETAS

**Lietuvos 2007-2013 metų laikotarpio Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos
3 prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ VP1-3.1-ŠMM-02-V
priemonė „Mokslininkų ir kitų tyrėjų kvalifikacijos ir kompetencijų tobulinimas (mokslo ir
duomenų bazės, e. dokumentai)**

PROJEKTAS

**„LIETUVOS HSM DUOMENŲ ARCHYVO (LIDA) PLĖTRA“
SFMIS NR. VP1-3.1-ŠMM-02-V-02-001**

Duomenų parengimo archyvavimui vadovas

TURINYS

ĮVADAS.....	3
1. LIDA DUOMENŲ ARCHYVAVIMO PRINCIPAI.....	4
1.1. Duomenų tinkamumo archyvavimui kriterijai.....	4
1.2. Kodėl verta perduoti duomenis archyvui.....	5
1.3. Duomenų archyvavimo procesas	5
2. PAGRINDINIAI DUOMENŲ PARENGIMO ARCHYVAVIMUI ŽINGSNIAI	8
2.1. Kiekybinių duomenų dokumentavimo ir parengimo archyvavimui gairės.....	9
2.2. Kokybinių duomenų dokumentavimo ir parengimo archyvavimui gairės	11
I PRIEDAS. PAVYZDINĖ DUOMENŲ DEPONAVIMO SUTARTIS	15
II PRIEDAS. DUOMENŲ GYVAVIMO CIKLAS.....	29
III PRIEDAS. DUOMENŲ NAUDOJIMO TAISYKLĖS.....	30
IV PRIEDAS. TRANSKRIPCIJOS PAVYZDYS	32
V PRIEDAS. RESPONDENTŲ SUTIKIMO FORMOS PAVYZDYS	34

ĮVADAS

Lietuvos HSM duomenų archyvas (LiDA) yra virtuali skaitmeninė empirinių HSM duomenų kaupimo, ilgalaikio saugojimo ir sklaidos infrastruktūra. LiDA sėkmingai kaupia, organizuoja ir teikia prieigą mokslininkams prie struktūrizuotų Lietuvos empirinių duomenų masyvų – įvairiausios tematikos socialinių ir humanitarinių mokslų tyrimų apklausų duomenų, istorinės statistikos bei politinės sistemos duomenų. Numatyta galimybė kaupti ir suteikti prieigą ir prie kokybinių HSM tyrimų duomenų.

LiDA, puoselėdamas dalijimosi empirinių duomenų kultūros principus ir siekdamas plėsti nemokamą prieigą prie empirinių tyrimų duomenų akademinės bendruomenės nariams, archyviniam saugojimui priima humanitarinių ir (ar) socialinių mokslų sričių tyrimų projektų įgyvendinimo metu surinktus aukštos kokybės empirinius duomenis. Tyrėjai, pateikę tyrimo aprašą ir duomenis, pasirašo duomenų deponavimo sutartį su LiDA. Į archyvą teikiami duomenys turi būti tinkamai parengti populiariais skaitmeniniais formatais, tokiais kaip SPSS, Stata, MS Excel, MS Access, CSV, Open Office Calc ar pan. Empirinių tyrimų duomenų kokybės reikalavimus atitinkančius tyrėjų perduotus duomenis LiDA darbuotojai aprašo pagal tarptautinį DDI (angl. *Data Documentation Initiative*) duomenų dokumentavimo standartą bei patalpina juos viešai prieigai.

LiDA, siekdamas, kad į archyvą deponuojami duomenys būtų aprašyti bent pagal minimalius dokumentavimo standartus, sukūrė šį ***Duomenų parengimo archyvavimui vadovą***, skirtą duomenų depozitoriams.

1. LIDA DUOMENŲ ARCHYVAVIMO PRINCIPAI

1.1. Duomenų tinkamumo archyvavimui kriterijai

Prieš teikdami duomenis LiDA, depozitoriai turėtų išsiaiškinti, ar teikiami duomenys atitinka šiuos *kriterijus*:

- **Techninį**: ar tinkami duomenų formatai, programinė įranga (standartinė ar sukurta specialiai tyrimui atlikti), techninė kompiuterinė įranga?
- **Metadatuomenų**: ar metadumenys prieinami ir yra pakankami? Čia turima omenyje visa techninė informacija, kodų sąvadai, kontekstinė informacija, informacija apie intelektinės nuosavybės teises, nuorodos į susijusias publikacijas ar susijusius duomenis.
- **Duomenų**: kokie yra duomenys ir kurioje duomenų gyvavimo ciklo stadijoje jie yra (pirminiai duomenys (angl. *raw data*), publikuoti duomenys ir pan.)?
- **Aiškumo dėl intelektinės nuosavybės teisių**: kokia yra situacija su autoriaus teisėmis, patentais, privatumo apsauga?
- **Duomenų saugojimo infrastruktūros**: ar tai adekvati duomenų saugykla pagal tyrimo tematiką?
- **Kaštų**: kaip bus padengti duomenų surinkimo, apdorojimo, saugojimo ir prieigos užtikrinimo kaštai?

Į LiDA duomenys nepriimami, jei :

- nėra aiški tyrimo imtis ir jos atrankos principai, duomenys yra labai lokalūs arba yra antraeilės mokslinės svarbos;
- duomenų dokumentacija yra nepakankama, kad užtikrintų duomenų supratimą ir tolesnę jų analizę;
- su duomenimis efektyviau susitvarkytų kitos organizacijos ar institucijos;
- yra neįveikiamų teisinių kliūčių – pvz. susijusių su autorinėmis teisėmis ir pan.;
- visapusiškas naudojimas duomenimis būtų neįmanomas pagal šalyje galiojančius teisės aktus;
- yra neišspręstų su duomenimis susijusių etikos klausimų;
- depozitorius pageidauja taikyti nepagrįstai griežtas prieigos prie duomenų sąlygas arba reikalauja neriboto naudojimosi duomenimis embargo laikotarpiu.

1.2. Kodėl verta perduoti duomenis archyvui

- Suarchyvuoti duomenys yra apsaugomi nuo jų netekimo: tai tyrėjams leidžia nesibaiminti, kad jų sunkus darbas gali nueiti perniek, taip pat bet kuriuo metu jie gali prieiti prie savo duomenų ir jais pakartotinai naudotis.
- Tyrimus atlikę tyrėjai ar organizacijos tampa žinomi kitiems ir yra cituojami: dalijimasis duomenimis padidina tyrėjų matomumą ir žinomumą tarp kolegų, o panaudoti tyrimo duomenys yra cituojami atitinkamose mokslinėse publikacijose.
- Prasiplečia tyrėjų pažinčių ratas: vieša prieiga prie archyvui pateiktų duomenų gali atverti kelią efektyviam bendradarbiavimui tarp duomenis surinkusių tyrėjų ar organizacijų ir tų duomenų vartotojų.
- Duomenys gali būti svarbūs kitiems tyrėjams, o taip pat ir atstovaujamos disciplinos plėtrai: aukštos kokybės duomenų rinkinys, į kurį investuota daug intelektinių ir finansinių išteklių, yra vertingas mokslo šaltinis. Dėl to jis privalo būti išanalizuotas kiek galima išsamiau ir iš kuo įvairesnių mokslinių perspektyvų.

1.3. Duomenų archyvavimo procesas

LiDA duomenų archyvavimo procesą sudaro:

1. Duomenų parengimas perdavimui į archyvą.
2. Pirminis duomenų ir dokumentacijos tikrinimas ir duomenų deponavimo sutarties pasirašymas.
3. Duomenų ir metaduomenų parengimas pagal LiDA standartus.
4. Duomenų integravimas į Informacinę paieškos sistemą.

1) Duomenų parengimas perdavimui į archyvą.

Depozitoriai parengia empirinių duomenų laikmenas bei kitą lydinčią medžiagą (klausimynai, kodavimo schemas, tyrimo dalyvių sutikimo dokumentai ir pan.) ir užpildytą tyrimo aprašą formą, prieinamą adresu http://www.lidata.eu/index.php?file=files/duomenys/depozito_forma.html. Tyrimo apraše pateikiama depozitoriaus informacija apie atliktą empirinį tyrimą yra naudojama rengiant duomenis publikavimui LiDA portale. Tyrimo aprašo forma yra parengta LiDA darbuotojų pagal tarptautinį

duomenų aprašymo standartą DDI (angl. *Data Documentation Initiative*, žr. <http://www.ddialliance.org>). Tyrimo aprašas pateikiamas populiariu skaitmeniniu redaguojamu tekstiniu formatu (MS Word, Open Office ir pan.). Visos duomenų laikmenos kartu su tyrimo aprašu perkeliama į archyvo serverį, pasiekiamą URL adresu <ftp://ftp.lidata.eu> arba siunčiamos el. paštu depozitas@lidata.eu.

2) Pirminis duomenų ir dokumentacijos tikrinimas ir duomenų deponavimo sutarties pasirašymas.

LiDA pateikto duomenų rinkinio pirminio patikrinimo metu įvertinami žemiau pateiktoje lentelėje išvardinti aspektai:

<p>Su tyrimu susijusių dokumentų išsamumo patikrinimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar pateiktas tyrimo instrumentas? • Ar parengta kodavimo schema? • Ar pateikta dokumentinė medžiaga pakankama tyrimo aprašymui ir metaduomenų parengimui pagal LiDA duomenų dokumentavimo standartus? 	<p>Duomenų laikmenų techninis patikrinimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar laikmena perskaitoma ir neturi virusų? • Ar pateiktas būtent tas duomenų rinkinys? • Ar teisingas tiriamųjų skaičius? • Ar nėra skirtumų tarp tyrimo instrumento, kodavimo schemos ir duomenų? • Ar nėra neapibrėžtų kodų arba to paties tiriamojo duomenų pasikartojimo?
--	---

Pirminio tikrinimo tikslas – sukurti duomenų rinkinį, kuriame visų tiriamųjų atsakymai yra užpildyti, prasmingai susieti ir visiškai atitinka kodavimo schemą. Pataisyti rastas kodavimo klaidas ar esamus loginius neatitikimus yra prašomi duomenų depozitoriai. Kai duomenys pataisomi ir yra tvarkingi, depozitoriai užpildo **Duomenų deponavimo sutarties formą**, prieinamą adresu http://www.lidata.eu/index.php?file=files/duomenys/depozitas_sutartis_pvz.html. Tuomet LiDA ir duomenų depozitorius pasirašo duomenų deponavimo sutartį, kurios pavyzdys pateiktas I priede).

3) Duomenų ir metaduomenų parengimas pagal LiDA standartus.

Empirinių tyrimų duomenų kokybės reikalavimus atitinkančius tyrėjų perduotus duomenis LiDA darbuotojai aprašo pagal tarptautinį DDI (*Data Documentation Initiative*) duomenų dokumentavimo standartą. DDI duomenų dokumentavimo standartas yra paremtas duomenų gyvavimo ciklo modeliu (žr. II priedą), kuriame atsispindi visos duomenų būsenos stadijos nuo jų surinkimo iki archyvavimo ir saugojimo.

LiDA tyrimų archyvinio saugojimo ir prieigos metaduomenų standartinę schemą sudaro penkios pagrindinės dalys:

1. **Dokumento aprašas:** šioje dalyje pateikiama informacija apie tyrimo dokumentaciją, t.y. DDI dokumentą. Nurodomi jo autoriai, versijos, saugojimo vieta ir pan.
2. **Studijos aprašas:** šioje dalyje pateikiama pagrindinė informacija apie patį tyrimą, t.y. pavadinimas, atlikimo data, aprėptis, tyrimo aktoriai, užsakovai ir jį atlikusieji ir t.t.
3. **Duomenų laikmenos aprašas:** šioje dalyje apibendrintai aprašoma pati duomenų laikmena, t.y. nurodoma, kokie tyrimo duomenys joje saugomi ir koks jų formatas (skaitinis/tekstinis), kas ir kokias tikrinimo ar pirminio apdorojimo procedūros atliko, apibūdinama duomenų laikmenos sutvarkymo būseną, pateikiama bendra informacija apie trūkstamus duomenis.
4. **Kintamųjų aprašas:** šioje dalyje aprašomi kintamieji, jų grupės, žymės, tipai, klausimai, apklausėjo instrukcijos ir kt.
5. **Kita susijusi medžiaga:** šioje dalyje pateikiamos nuorodos į su tyrimu susijusią informaciją, t.y. tyrimo autorių informacijos šaltinius, originalią tyrimo dokumentaciją, tyrimo klausimynus ir korteles, tyrimo duomenų pagrindu sukurtas publikacijas ir kt.

LiDA darbuotojų dokumentuoti nauji duomenų rinkiniai patalpinami viešai prieigai internete, LiDA duomenų kataloge. Duomenų naudojimo tvarką užtikrina LiDA duomenų naudojimo taisyklės, pateiktos III priede.

4) Duomenų integravimas į informacinę paieškos sistemą.

LiDA archyvuojami duomenų rinkiniai ir atskiri kintamieji yra indeksuojami ir įtraukiami į duomenų paieškos sistemą.

2. PAGRINDINIAI DUOMENŲ PARENGIMO ARCHYVAVIMUI ŽINGSNIAI

Kad LiDA saugomi duomenys būtų tinkami antinei analizei, labai svarbu juos tinkamai aprašyti. Nors išsamus teikiamų duomenų dokumentavimas reikalauja nemažai laiko ir pastangų, tačiau tai padeda archyvo duomenų vartotojams, nedalyvavusiems konkrečiuose juos dominančiuose tyrimų projektuose, sužinoti visą reikiamą informaciją apie tyrimo eigą. Tuomet antrinė archyvui pateiktų duomenų analizė tampa efektyvi ir korektiška. Tad duomenis teikiančių tyrėjų prašome, kad atitinkamos duomenų laikmenos būtų tvarkingos ir aiškios, su visa tyrimo duomenis, metodus, prielaidas bei galimus trūkumus paaiškinančia dokumentacija.

Duomenų perdavimas LiDA apima du pagrindinius žingsnius:

- 1) deponentas sutvarko archyvui teikiamą duomenų laikmeną taip, kad joje būtų užtikrintas duomenų anonimiškumas, kintamieji turėtų atitinkamas ir tvarkingas žymes bei pavadinimus;
- 2) sutvarkyti duomenys, su visa juos lydinti dokumentacija, pateikiami archyvui.

Kai Jūs turite parengtą duomenų laikmeną bei kitą ją lydinti medžiagą (klausimynai, kodavimo schemas ir pan.) ir užpildytą tyrimo aprašą, juos galite perkelti į archyvo serverį, pasiekiamą URL adresu <ftp://ftp.lidata.eu> arba siųsti el. paštu depozitas@lidata.eu.

Kai kuriais atvejais tyrėjai, pateikę argumentus raštu, gali reikalauti, kad archyvas nustatytų laikinus prieinamumo apribojimus prie tyrimo duomenų, patalpinamų viešai prieigai.

Iš pirmo žvilgsnio sudėtingą duomenų dokumentavimą ir parengimą perdavimui i archyvą žymiai palengvina tinkamas planavimas. Toliau pateikiame keletą patarimų, kurie padės dokumentuoti archyvui teikiamus duomenis:

- Duomenų ruošimas archyvui turėtų prasidėti dar paties projekto koncepcijos stadijoje – jei įmanoma, preliminarias duomenų dokumentavimo pinigines ir laiko sąnaudas rekomenduojama įtraukti į projekto pasiūlymo rengimą.
- Duomenų dokumentavimo funkciją reikia paskirti konkrečiam asmeniui, kuris dalyvaus viso tyrimo ciklo metu.
- Svarbiausia, kad tyrimo ir jo metu renkamų duomenų dokumentavimas prasidėtų nuo pat jo pradžios – privalu aprašyti tyrimo tikslą ir metodologiją. Primygtinai siūloma nerizikuoti atidedant tyrimo dokumentavimo procesą tyrimo pabaigai – labai tikėtina, kad tuomet jis gali būti visai neužbaigtas.

- Bet kuriuo metu iškilusiais klausimais galima konsultuotis su LiDA personalu el.paštu depozitas@lidata.eu.

LiDA perduoti empirinių tyrimų duomenys aprašomi pagal tarptautinius duomenų archyvavimo standartus ir patalpinami viešai prieigai LiDA portale (www.lidata.eu). LiDA neperima autorių teisių į empirinių tyrimų duomenis ir archyve saugomų empirinių duomenų apraše nurodo asmenis ir (ar) organizacijas turinčias autorines teises į tyrimą.

2.1. Kiekybinių duomenų dokumentavimo ir parengimo archyvavimui gairės

Kiekybinių duomenų pateikimo į LiDA procesas:

1. Kaip atskiras dokumentas užpildoma Duomenų aprašo forma, prieinama per portalo vartotojo sąsają.
2. Kaip atskiras dokumentas užpildoma Duomenų deponavimo sutarties forma, prieinama per portalo vartotojo sąsają.
3. Per portalo vartotojo sąsają įkeliamos, siunčiamos e-paštu arba tiesioginiu būdu perduodamos duomenų laikmenos ir jų aprašai (metaduomenys).
4. Per portalo vartotojo sąsają įkeliami, siunčiami e-paštu arba tiesioginiu būdu perduodami kiti su tyrimu susiję dokumentai (pvz. Anketos, tyrimo metodikos aprašas ir pan.)
5. Įkelti duomenys yra toliau apdorojami LiDA darbuotojų.

Norintiesiems savo atliktų tyrimų duomenis deponuoti į LiDA būtina pateikti:

1. duomenis;
2. duomenų rinkimo instrumentus ir kuo pilnesnę informaciją apie duomenų rinkimo procesą;
3. su duomenų naudojimu susijusius dokumentus.

1. Duomenys

Lida teikiami duomenys turi būti parengti SPSS formatu bei atitikti šiuos reikalavimus:

- Iš duomenų laikmenos turi būti pašalinti visi kintamieji, kurie leistų lengvai identifikuoti konkrečius individus (pvz. vardai, adresai, telefonų numeriai ir pan.). Taip pat reikia nurodyti, kokia informacija buvo eliminuota.

- Visi duomenų laikmenoje esantys kintamieji turi būti aiškiai ir logiškai pavadinti. Kintamieji privalo turėti trumpus apibūdinimus, atitinkančius sutrumpintas anketos klausimų formuluotes (kintamųjų pavadinimus („*labels*“) turi sudaryti ne daugiau kaip 80 simbolių). Atsakymų į klausimus variantai taip pat turėtų būti trumpai aprašyti, o ryšiai tarp kintamojo ir atitinkamo anketos klausimo turi būti aiškiai užfiksuoti.
- Trūkstamoms reikšmėms („*missing values*“) turi būti priskirti tikslūs kodai (pvz., kodas 99 priskirtas atsakymui „nežinau“), negalima palikti tuščio langelio (trūkstamos reikšmės turi būti sužymėtos atitinkamame SPSS laikmenos laukelyje „*Missing values*“).
- Duomenys privalo būti visiškai suredaguoti ir išvalyti. Tai reiškia, kad prieš juos deponuojant, reikia patikrinti kintamųjų reikšmių dažnius, nes gali reikėti pašalinti neatitiktumus (pvz. netyčia įvestas netinkamas kintamojo reikšmės kodas).

2. Tyrimo instrumentai ir kita susijusi medžiaga

Taip pat reikia pateikti:

- Duomenų rinkimo instrumentą(-us), t.y. klausimynus ir pan. Jei apklausa vyko keliomis kalbomis, visus išvardintus instrumentus reikia pateikti visomis kalbomis.
- Visą medžiagą, iš anksto siųstą respondentams (pvz., laiškus, bukletus ar brošiūras).
- Bet kokią medžiagą, apklausos metu rodytą respondentams (pvz., korteles).
- Visas instrukcijas apklausėjams (pvz., klausimų paaiškinimus).

Tyrimo instrumentai ir kita susijusi medžiaga turi būti pateikta MS Word, Open Office arba PDF formatu.

3. Papildomi dokumentai

Taip pat reikia pateikti visą tyrimo duomenis papildančią dokumentaciją, kuri vartotojams padėtų analizuojant jų pateiktus duomenis – t.y. metodologines ataskaitas, tyrimo sąvadus („*codebooks*“), vartotojų gidus ir pan. Kadangi deponuojami duomenys, aprašomi pagal duomenų dokumentavimo standartą DDI, bus prieinami antrieji duomenų analizei, šie dokumentai yra būtini. Nors šių dokumentų formos gali būti įvairios, tačiau juose turi būti¹ informacija apie šiuos tyrimo aspektus:

- duomenų kontekstas: projekto tikslai, tyrimo dizainas, hipotezės;

¹ Kai kuriais atvejais, pvz., jei duomenys nebuvo sverti, atitinkamame laukelyje parašoma, kad šis veiksmas nebuvo atliktas.

- tyrimo populiacija, imties sudarymo metodika bei imties dydis;
- analizės vienetas;
- duomenų rinkimo metodai (CATI, CAPI, PAPI ir pan.);
- atsakiusių dalis („*response rate*“);
- geografinė aprėptis ir tyrimo laikotarpis;
- atliktos duomenų patikrinimo, valymo ir kitos kokybės užtikrinimo procedūros;
- informacija apie duomenų konfidencialumą, prieigą ir naudojimo sąlygas;
- svėrimas;
- po duomenų surinkimo perkoduoti ir naujai suskurti kintamieji su atitinkamu kodu bei algoritmu.

2.2. Kokybinių duomenų dokumentavimo ir parengimo archyvavimui gairės

Kokybinių duomenų pateikimo į LiDA procesas:

1. Kaip atskiras dokumentas užpildoma Duomenų aprašo forma, prieinama per portalo vartotojo sąsają.
2. Kaip atskiras dokumentas užpildoma Duomenų deponavimo sutarties forma, prieinama per portalo vartotojo sąsają.
3. Per portalo vartotojo sąsają įkeliamos, siunčiamos e-paštu arba tiesioginiu būdu perduodamos duomenų laikmenos ir jų aprašai (metaduomenys).
4. Per portalo vartotojo sąsają įkeliami, siunčiami e-paštu arba tiesioginiu būdu perduodami kiti su tyrimu susiję dokumentai (pvz. Anketos, tyrimo metodikos aprašas ir pan.)
5. Įkelti duomenys yra toliau apdorojami LiDA darbuotojų.

Norintiesiems savo atliktų tyrimų duomenis deponuoti į LiDA būtina pateikti:

1. duomenis;
2. visus duomenų rinkimo instrumentus bei medžiagą;
3. visas ataskaitas, užrašus, bei kitą medžiagą, susijusią su duomenų naudojimu ir tyrimo metodologija.

1. Duomenys

LiDA teikiami duomenys turi būti parengti skaitmeniniu formatu. LiDA priima garso, vaizdo bei kitokią medžiagą, kurių rekomenduojami formatai pateikiami žemiau:

- Brėžiniai - neglaudintas TIFF;
- CAD duomenys - DXF, DWG, DWF;
- Fotonuotraukos - neglaudintas TIFF, JPEG, PDF;
- Garso medžiaga - MP3, WAV, WMA;
- GIS duomenys – Shapefile;
- Lentelės - Tab delimited text file (TXT, CSV), XLS, XLSB, SXC;
- Tekstai - RTF, TXT, PDF, ODT, DOCX;
- Vaizdo įrašų medžiaga – MPEG-1, MPEG-4, AVI, VOB;
- 3D objektai - X3D, Collada, VRML;
- Duomenų bazės – MS Access, SQL;
- Interneto svetainių informacija – HTML, XHTML;
- CAQDAS formatai – NUD*IST, WinMax, ATLAS-ti, QuDEx.

Kadangi kokybinių tyrimų duomenų rinkiniai dažnai susideda iš didelio skaičiaus failų, pvz. interviu atveju, atskiri failai suformuojami konkretaus interviu garso įrašui bei transkribuotam įrašui, rekomenduojama kartu su kitais į archyvą pateikiamais dokumentais, pateikti ir duomenų sąrašo formą.

Tekstinės originalių garso ir vaizdo laikmenų transkripcijos bei vaizdo ir garso laikmenos turi būti anonimizavimos, t.y. kad nebūtų paprasta identifikuoti konkrečius individus. Būtina nurodyti, ar transkripcijos ar kiti duomenys anonimizuoti, kokie naudoti anonimizavimo kriterijai. Jei duomenys neanonimizuoti, nurodyti anonimizavimo kriterijus, kuriuos šiems duomenims turėtų taikyti LiDA darbuotojai. Jei tai interviu duomenys, pridėti apklausoje naudotų respondentų pasirašytų sutikimo formų pavyzdį.

Tais atvejais, kai neįmanoma užtikrinti anonimiškumo, yra galimybė nustatyti ribotą prieigą prie duomenų, paprastai reikalaujant atskiro depozitoriaus leidimo. Atskirais atvejais gali būti sunku eliminuoti tyrimo dalyvių identifikaciją neiškraipant duomenų ir taip sumažinant pernaudojamumo galimybes. Anonimizavimo lygis nustatomas individualiai kiekvienam duomenų rinkiniui ir priklauso nuo tyrimo pobūdžio. Anonimizavimas turi būti atliktas prieš pateikiant duomenis archyvu. Duomenų peržiūros ir patikrinimo procese tik sutikrinama, ar anonimizavimo lygis yra pakankamas ir ar anonimizavimas atliktas korektiškai.

Svarbiausi naudojami anonimizavimo veiksmai yra šie:

1. Svarbiausių identifikacinių detalių (realių vardų, vietų, kompanijų vardų, gatvių pavadinimų ir t.t.) panaikinimas bei pakeitimas pseudonimais. Naudojamos automatinės paieškos ir keitimo technologijos, po kurių seka rankinė peržiūra.
2. Pseudonimų ir vietovių pavadinimų, jau anksčiau naudotų to paties tyrėjo kitose publikacijose, panaudojimas.
3. Ryšių tarp pseudonimų ir realių vardų išsaugojimas (neprieinama vartotojams).
4. Mišriuose tyrimuose, patikrinami ryšiai tarp kokybinių duomenų ir apžvalginių dokumentų.

Pateikiamose transkripcijose turi būti šie elementai:

- unikalus identifikatorius;
- dokumento antraštė, kurioje pateikiama trumpa informacija apie surinktus duomenis (data, vieta, apklausėjo vardas ir informaciją apie apklausiamąjį);
- žymenys (“tags”), nurodantys klausimų/atsakymų seką ir kitus elementus pagal TEI P5 (<http://www.tei-c.org/Guidelines/P5/>) formatą (rekomenduojama naudoti XML tekstų žymėjimo kalbą);
- pseudonimai, kuriais anonimizuojama asmeninė informacija.

Transkripcijos pavyzdys pateikiamas IV priede.

2. Tyrimo instrumentai ir kita susijusi medžiaga

Taip pat Jūs turite pateikti:

- Duomenų rinkimo instrumentą(-us), t.y. protokolus, klausimynus, stebėjimo lapus ir pan. Jei tyrimas vyko keliomis kalbomis, visus išvardintus instrumentus reikia pateikti visomis kalbomis.
- Visą medžiagą, iš anksto siųstą respondentams (pvz., laiškus, rašytinės sutikimo formos šablonus).
- Bet kokią medžiagą, interviu metu rodytą respondentams (pvz., korteles, simuliacinę medžiagą).
- Visas instrukcijas tyrėjams (pvz., klausimų paaiškinimus, komunikacijos su dalyviais konfidencialumo klausimais įrašus).

Tyrimo instrumentai ir kita susijusi medžiaga turi būti pateikta MS Word, Open Office arba PDF formatu, tačiau LiDA priima ir popierines versijas paštu, jei kitokios nėra prieinamos.

3. Papildomi dokumentai (ataskaitos, užrašai, publikacijos)

Adekvati duomenų dokumentacija yra ypatingai svarbi antrinėje kokybinių duomenų analizėje. Į archyvą teikiami duomenys turi būti su visa juos lydinti informacija – t.y. visomis įmanomomis ataskaitomis, užrašais, ar publikacijomis, kuriuose pateikiama papildoma ir kontekstinė informacija, galinti būti naudinga archyvo vartotojams analizuojant Jūsų pateiktus duomenis:

- duomenų kontekstas: projekto tikslai, tyrimo dizainas, hipotezės;
- tyrimo populiacija;
- imties sudarymo/atrankos metodika;
- interview vieta ir laikas;
- geografinė aprėptis ir tyrimo laikotarpis;
- duomenų anonimizavimas ir konfidencialumas.

Taip pat reikia pateikti visas pasirašytas sutikimo dalyvauti tyrime formas arba jų kopijas. Respondento sutikimo formos pavyzdys pateikiamas V priede.

PAVYZDINĖ DUOMENŲ DEPONAVIMO SUTARTIS

DUOMENŲ DEPONAVIMO SUTARTIS Nr. DSUT-2012-

Kaunas

2012 m. mėn. d.

Kauno technologijos universitetas, atstovaujamas Kauno technologijos universiteto Socialinių mokslų fakulteto dekanės, veikiančios pagal 2007 m. lapkričio 15 d. rektoriaus įsakymą Nr. A-655, yra įpareigotas priimti Lietuvos mokslo tarybos (LMT) finansuojamų humanitarinių ir socialinių mokslų tyrimų pirminius empirinius duomenis nacionalinėje infrastruktūroje „Lietuvos HSM duomenų archyvas (LiDA)“, toliau vadinamas ARCHYVU, ir LMT finansuojamo projekto vadovas(-ė) [*vardas, pavardė*], toliau vadinamas DEPOZITORIUMI, atstovaujantis(-i) mokslininkų grupę, įgyvendinusią LMT finansuojamą projektą [*projekto pavadinimas*] (projekto finansavimo sutarties nr. [*numeris*]), sudarė šią sutartį:

PREAMBULĖ

Lietuvos humanitarinių ir socialinių mokslų duomenų archyvas (LiDA) yra virtuali skaitmeninė empirinių humanitarinių ir socialinių mokslų (toliau – HSM) duomenų kaupimo, ilgalaikio saugojimo ir sklaidos infrastruktūra.

Remiantis šia sutartimi, ilgalaikiam saugojimui ir viešai prieigai individualių tyrėjų ar jų grupių perduodami empirinio tyrimo duomenys deponuojami į ARCHYVĄ.

Empirinių tyrimų duomenų deponavimas į ARCHYVĄ garantuoja, kad valstybės finansuoti reikšmingų ir aukštos kokybės empirinių tyrimų duomenys bus nemokamai prieinami akademinės bendruomenės nariams, o taip bus puoselėjami dalijimosi surinktais duomenimis kultūros principai. Taip pat bus užtikrinamas ilgalaikis už valstybės skirtus finansinius išteklius sukurtų empirinių tyrimų duomenų saugojimas, išvengiant duomenų praradimo.

1. SUTARTIES OBJEKTAS

1.1. DEPOZITORIUS perduoda, o ARCHYVAS užtikrina ilgalaikį saugojimą ir viešą prieigą 1 priede, kuris yra šios sutarties neatsiejama dalis, nurodyto empirinio tyrimo duomenų kopiją ir tyrimo aprašą.

2. ŠALIŲ GARANTIJOS

2.1. Pasirašydamas šią sutartį DEPOZITORIUS patvirtina, kad turi įgaliojimus pasirašyti šią sutartį dėl empirinio tyrimo duomenų ir tyrimo instrumentų perdavimo į ARCHYVĄ ir jų talpinimo viešai prieigai;

2.2. Pasirašydamas šią sutartį DEPOZITORIUS patvirtina, kad turi visas autorių teises į šios sutarties 1 priede nurodytus empirinio tyrimo duomenis ir tyrimo instrumentus arba turi kitų asmenų (organizacijų), turinčių autorių teises į šiuos duomenis arba tyrimo instrumentus, leidimą tyrimo duomenis bei tyrimo instrumentus perduoti į ARCHYVĄ bei juos patalpinti viešai prieigai;

2.3. ARCHYVAS patvirtina, kad perimtus empirinio tyrimo duomenis saugos ir aprašys pagal tarptautinį DDI duomenų dokumentavimo standartą (angl. *Data Documentation Initiative* (DDI), <http://www.ddialliance.org>) bei kitus tarptautinius empirinių HSM duomenų archyvavimo standartus;

2.4. ARCHYVAS neperima autorių teisių į empirinio tyrimo duomenis ir viešai patalpintų tyrimo duomenų apraše nurodo asmenis (organizacijas), turinčius autorių teises į empirinio tyrimo duomenis.

3. ŠALIŲ ĮSIPAREIGOJIMAI IR TEISĖS

3.1. DEPOZITORIUS įsipareigoja:

3.1.1. Tinkamai parengti empirinio tyrimo duomenis populiariais skaitmeniniais formatais (pavyzdžiui, SPSS, Stata, MS Excel ir pan., o kokybinių tyrimų atveju – PDF, MPEG, MP3, JPG, MS Word ir pan.);

3.1.2. Tyrimo aprašą parengti pagal 2 priede, kuris yra šios sutarties neatsiejama dalis, pateiktą „Tyrimo aprašo formą“ populiariu skaitmeniniu redaguojamu tekstiniu formatu (MS Word, OpenOffice Writer ir pan.);

3.1.3. Leisti ARCHYVUI savo nuožiūra dokumentuoti empirinio tyrimo duomenis, keisti jų formatą, versti tyrimo dokumentaciją į kitas kalbas, atlikti tyrimo dalyvių anonimiškumą užtikrinančius veiksmus ar vykdyti kitus tyrimo duomenų aprašymo, ilgalaikio saugojimo ir pateikimo tobulinimo darbus, kurie nepakeis pirminių empirinio tyrimo duomenų esmės;

3.1.4. Suteikti ARCHYVUI visą reikalingą informaciją rengiant empirinio tyrimo duomenis talpinimui viešai prieigai;

3.1.5. Leisti ARCHYVUI deponuojamus empirinio tyrimo duomenis patalpinti viešai prieigai;

3.1.6. Leisti ARCHYVUI įvairiomis formomis skleisti informaciją apie viešai prieigai patalpintus empirinio tyrimo duomenis;

3.1.7. Pranešti ARCHYVUI apie bet kuriuos empirinio tyrimo duomenų autorių teisių pakeitimus;

3.1.8. Pranešti ARCHYVUI apie bet kurias su empirinio tyrimo duomenimis susijusias konfidencialumo, duomenų apsaugos ar kitas problemas;

3.1.9. Suteikti ARCHYVUI teises, numatytas šiame susitarime, ir garantuoti, kad turi reikalingus įgaliojimus suteikti šias teises ir kad šių suteiktų teisių naudojimas ARCHYVO veikloje nepažeis trečiųjų šalių teisių;

3.1.10. Perduoti ARCHYVUI tinkamai parengtus empirinio tyrimo duomenis bei tyrimo aprašą tais kalendoriniais metais, kuriais buvo užbaigtas empirinis tyrimas;

3.1.11. Vykdyti teisėtus ARCHYVO prašymus. Jei DEPOZITORIUS mano, kad ARCHYVO prašymai viršija sutarties reikalavimus, jis apie tai praneša ARCHYVUI per 10 (dešimt) darbo dienų nuo tokio prašymo gavimo dienos ir stengiasi išspręsti ginčą sutartyje nustatyta tvarka.

3.2. DEPOZITORIUS turi teisę:

3.2.1. Pateikęs argumentus raštu reikalauti, kad ARCHYVAS nustatytų laikinus prieinamumo apribojimus prie tyrimo duomenų, patalpinamų viešai prieigai. Standartinė laikinų apribojimų trukmė yra 6 (šeši) mėnesiai po LMT finansuojamo projekto užbaigimo. Šalių susitarimu išimtiniais atvejais laikinų prieinamumo apribojimų trukmė gali būti pratęsta iki 24 (dvidešimt keturių) mėnesių.

3.2.2. Laikino prieinamumo prie tyrimo duomenų apribojimo trukmė ir sąlygos nustatomos 4 priede, kuris yra šios sutarties neatsiejama dalis.

3.3. ARCHYVAS įsipareigoja:

- 3.3.1. Konsultuoti DEPOZITORIŲ visais empirinio tyrimo duomenų bei tyrimo aprašo parengimo ir perdavimo ARCHYVUI bei duomenų dokumentavimo ir saugojimo klausimais (el. paštu: depozitas@ldata.eu);
 - 3.3.2. Raštu informuoti LMT apie empirinio tyrimo duomenų ir tyrimo aprašo perdavimą (3 priedas) ne vėliau kaip per 10 (dešimt) darbo dienų po empirinio tyrimo duomenų ir tyrimo aprašo perdavimo į ARCHYVĄ;
 - 3.3.3. Empirinių tyrimų kokybės reikalavimus atitinkančius DEPOZITORIAUS perduotus empirinio tyrimo duomenis parengti ir patalpinti viešai prieigai;
 - 3.3.4. Empirinių tyrimų kokybės reikalavimų neatitinkančius DEPOZITORIAUS perduotus empirinio tyrimo duomenis saugoti ARCHYVE, o per 10 (dešimt) darbo dienų nuo priimto sprendimo netalpinti tyrimo duomenų viešai prieigai, pateikti DEPOZITORIUI argumentus raštu, kodėl nuspręsta tyrimo duomenų netalpinti viešai prieigai;
 - 3.3.5. Viešai prieigai ARCHYVE patalpintų empirinio tyrimo duomenų apraše nurodyti asmenis (organizacijas), turinčius autorių teises į empirinio tyrimo duomenis, empirinio tyrimo duomenų ir tyrimo aprašo DEPOZITORIŲ;
 - 3.3.6. Viešai prieigai ARCHYVE patalpintais empirinio tyrimo duomenimis leisti naudotis tik nekomerciniais tikslais registruotiems ARCHYVO vartotojams ir laikantis ARCHYVO „Duomenų naudojimo taisyklių“;
 - 3.3.7. ARCHYVO „Duomenų naudojimo taisyklėse“ bei ARCHYVE viešai prieigai patalpinto empirinio tyrimo duomenų apraše nurodyti, kad ARCHYVO vartotojai publikacijose, parengtose ARCHYVE saugomų tyrimo duomenų pagrindu, privalo pateikti nuorodą į ARCHYVĄ išnašose ar literatūros sąrašė;
 - 3.3.8. Vykdyti teisėtus DEPOZITORIAUS prašymus. Jei ARCHYVAS mano, kad DEPOZITORIAUS prašymai viršija sutarties reikalavimus, jis apie tai praneša DEPOZITORIUI per 10 (dešimt) darbo dienų nuo tokio prašymo gavimo dienos ir stengiasi išspręsti ginčą sutartyje nustatyta tvarka.
- 3.4. ARCHYVAS turi teisę:
- 3.4.1. Reikalauti, kad DEPOZITORIUS suteiktų papildomą informaciją, kurios nėra „Tyrimo aprašo formoje“ (2 priedas), apie empirinio tyrimo duomenis, jei tai yra būtina ARCHYVE rengiamų tyrimo duomenų aprašymo kokybės užtikrinimui, pasikeitus tarptautiniams ir nacionaliniams duomenų dokumentavimo, ilgalaikio saugojimo ir sklaidos standartams.
 - 3.4.2. ARCHYVAS neatsako už ARCHYVO vartotojų padarytus šios sutarties sąlygų pažeidimus, jeigu ARCHYVAS nebuvo šių pažeidimų iniciatorius, sąmoningai nepadėjo vykdyti pažeidimams ar, sužinojęs apie tokių pažeidimų įvykdymą, neleido tokiems pažeidimams tęstis.
- 4. INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISĖS**
- 4.1. ARCHYVAS garantuoja, kad ARCHYVE viešai prieigai patalpintų tyrimo duomenų apraše bus nurodyti asmenys (organizacijos), turinčios autorių teises į empirinio tyrimo duomenis;
 - 4.2. Bet kokių papildomų duomenų, kuriais ARCHYVAS papildo ar tobulina tyrimo duomenis, paieškos programinio aprūpinimo, naudojimosi gairių, dokumentacijos ir kitų ARCHYVO sukurtų produktų autorių teisės priklauso ARCHYVUI.
- 5. SUTARTIES GALIOJIMAS**
- 5.1. Sutartis įsigalioja nuo pasirašymo dienos ir galioja neterminuotai.
- 6. SUTARTIES PAKEITIMAI**
- 6.1. Bet koks sutarties pakeitimas, turintis įtakos pagrindiniam sutarties tikslui, turi būti parengtas raštu, įformintas kaip sutarties pakeitimas ir sudarytas tomis pačiomis sąlygomis kaip sutartis;
 - 6.2. Sutarties pakeitimas negali būti įformintas atgaline data.
- 7. SUTARTIES PAŽEIDIMAS**
- 7.1. Jei kuri nors sutarties šalis nevykdo kokių nors savo įsipareigojimų pagal sutartį, ji pažeidžia sutartį;
 - 7.2. Vienai sutarties šaliai pažeidus sutartį, nukentėjusioji šalis turi teisę:
 - 7.2.1. Reikalauti kitos šalies vykdyti sutartinius įsipareigojimus;
 - 7.2.2. Nutraukti sutartį.
- 7.3. NENUGALIMA JĖGA (FORCE MAJEURE)**
- 7.3.1. Bet kuriai iš šalių negalint vykdyti savo įsipareigojimų dėl nenugalimos jėgos sukeltų aplinkybių (gaisro, potvynio, žemės drebėjimo, streikų, karų ir pan.) abi šalys atleidžiamos nuo sutartyje

numatytų įsipareigojimų vykdymo tam laikotarpiui, kuriam šios aplinkybės sutrukdė sutarties vykdymą. Pasibaigus nenugalimos jėgos sukeltoms aplinkybėms sutartyje numatyti šalių įsipareigojimai turi būti įvykdyti pilna apimtimi;

- 7.3.2. Nenugalimos jėgos įtaka reiškia aplinkybes, kurių šalys, pasirašydamos sutartį nežinojo ir negalėjo žinoti, kurios tiesiogiai paveikė sutarties sąlygas, kurių šalys negali kontroliuoti ir šios aplinkybės negali būti pašalintos jokiais įprastinėmis priemonėmis;
- 7.3.3. Jei atsiranda nenugalimos jėgos sukelta aplinkybė/-ės, šalis, negalinti vykdyti savo įsipareigojimų, turi ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo sužinojimo apie tokias aplinkybes informuoti kitą šalį apie tokias sąlygas ir jų priežastis;
- 7.3.4. Pranešimas turi būti patvirtintas nepriklausomo kompetentingo šaltinio. Šalis, negalinti vykdyti savo įsipareigojimų ir neįspėjusi kitos šalies apie nenugalimos jėgos aplinkybių atsiradimą šiame punkte numatyta tvarka, kitos šalies nuožiūra gali būti ir neatleista nuo savo įsipareigojimų vykdymo;
- 7.3.5. Jeigu bet kokių įsipareigojimų pagal šią sutartį dalinis arba visiškas įvykdymas vėluoja dėl nenugalimos jėgos sukeltų priežasčių daugiau negu 3 (tris) mėnesius, sutartis gali būti kurios nors pusės vienašališkai nutraukta, raštu įspėjus kitą šalį prieš 10 (dešimt) darbo dienų.

8. SUTARTIES NUTRAUKIMAS

- 8.1. ARCHYVAS, prieš 10 (dešimt) darbo dienų raštu įspėjęs DEPOZITORIŲ bei raštu informavęs LMT apie ketinimus nutraukti šią sutartį, gali ją nutraukti, jei DEPOZITORIUS nevykdo savo sutartinių įsipareigojimų
- 8.2. Nutraukus sutartį ARCHYVAS per 10 (dešimt) darbo dienų turi raštu informuoti LMT apie sutarties nutraukimą ir jo priežastis;
- 8.3. DEPOZITORIUS, prieš 10 (dešimt) darbo dienų raštu įspėjęs ARCHYVĄ bei raštu informavęs LMT apie ketinimus nutraukti šią sutartį, gali ją nutraukti, jei ARCHYVAS nevykdo savo sutartinių įsipareigojimų;
- 8.4. Nutraukus sutartį DEPOZITORIUS per 10 (dešimt) darbo dienų turi raštu informuoti LMT apie sutarties nutraukimą ir jo priežastis.

9. GINČŲ SPRENDIMAS

- 9.1. Ginčai tarp sutarties šalių gali būti sprendžiami derybomis arba teismine tvarka.
- 9.2. Sutarties šalys visus ginčus stengiasi išspręsti derybomis. Kilus ginčiui sutarties šalys raštu išdėsto savo nuomonę kitai šaliai ir pasiūlo ginčo sprendimą. Gavusi pasiūlymą ginčą spręsti derybomis, šalis privalo į jį atsakyti per 30 (trisdešimt) darbo dienų. Ginčas turi būti išspręstas per ne ilgesnį nei 60 (šešiasdešimt) darbo dienų terminą nuo derybų pradžios. Jei ginčo išspręsti derybomis nepavyksta arba jei kuri nors šalis laiku neatsako į pasiūlymą ginčą spręsti derybomis, kita šalis turi teisę, įspėdama apie tai kitą šalį, pereiti prie kito ginčų sprendimo procedūros etapo;
- 9.3. Visi ginčai, kylantys dėl šios sutarties ar su ja susiję, nepavykus jų išspręsti kitais būdais, numatytais 9.2 punkte, sprendžiami teisme vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymais.

10. EMPIRINIO TYRIMO DUOMENŲ IR TYRIMO APRAŠO PERDAVIMO BŪDAS IR TERMINAI

- 10.1. 1 priede nurodytus empirinio tyrimo duomenis ir tyrimo aprašą DEPOZITORIUS deponuoja į ARCHYVĄ el. paštu depozitas@lidata.eu;
- 10.2. DEPOZITORIUS empirinio tyrimo duomenis bei tyrimo aprašą perduoda ARCHYVUI tais kalendoriniais metais, kuriais buvo užbaigtas empirinis tyrimas.

11. KITOS SĄLYGOS

- 11.1. Po šios sutarties pasirašymo visi ankstesni susitarimai ir susirašinėjimai tampa negaliojančiais;
- 11.2. Sutartis surašoma dviem (2) egzemplioriais, po vieną kiekvienai šaliai, turinčiais vienodą juridinę galią;
- 11.3. Šios sutarties neatskiriamos dalys yra 1-4 priedai. `

12. ŠALIŲ PARAŠAI IR REKVIZITAI:

KTU

(parašas)

Prof. Monika Petraité
Kauno technologijos universiteto
Socialinių mokslų fakulteto dekanė
Kauno technologijos universitetas
K. Donelaičio g. 73, LT-44029 Kaunas
Atsiskaitomosios sąskaitos Nr.:
LT 36 7044060007074630
AB SEB bankas, Kodas 70440
Institucijos kodas: 1119 50581
PVM mokėtojo kodas: LT119 505811
A.V.

DEPOZITORIUS

(parašas)

Projekto vadovas/-ė
Vardas pavardė
Asmens kodas
Gyvenamosios vietos adresas
Tel.
El. paštas

ARCHYVAS

(parašas)

Prof. Algis Krupavičius
Kauno technologijos universiteto
Socialinių mokslų fakulteto
Politikos ir viešojo administravimo
instituto direktorius

Politikos ir viešojo administravimo institutas
Kęstučio g. 8 - 206, LT-44320 Kaunas

1 PRIEDAS PRIE DUOMENŲ DEPONAVIMO SUTARTIES Nr. DSUT-2012-

Kaunas

2012 m. mėn. d.

Mes, žemiau pasirašę patvirtiname, kad DEPOZITORIUS perdavė Lietuvos mokslo tarybos (LMT) finansuoto projekto [*projekto pavadinimas*] (projekto finansavimo sutarties nr. [*numeris*]) šiuos empirinio tyrimo duomenis ir tyrimo aprašą į Lietuvos HSM duomenų archyvą (LiDA):

Eil. nr.	Duomenų laikmenos pavadinimas	Duomenų laikmenos aprašas	Kiekis
1.			
2.			
3.			

KTU

DEPOZITORIUS

(*parašas*)

(*parašas*)

Prof. Monika Petraitė

**Projekto vadovas/-ė
Vardas pavardė**

A.V.

2 PRIEDAS PRIE DUOMENŲ DEPONAVIDIMO SUTARTIES Nr. DSUT-2012-

Tyrimo aprašo forma ²

Prašome pateikti žemiau išvardintą informaciją, reikalingą talpinant empirinio tyrimo duomenis į Lietuvos HSM duomenų archyvą (LiDA). Apie pateiktos informacijos tinkamumą ir atitikimą ARCHYVO reikalavimams Jums bus pranešta el. paštu. ARCHYVAS pasilieka teisę kreiptis į Jus dėl papildomos ar trūkstamos informacijos, reikalingos užtikrinti tinkamą empirinio tyrimo duomenų patalpinimą į ARCHYVĄ.

Užpildytą formą kartu su empirinio tyrimo duomenimis siųskite el. paštu depozitas@lidata.eu.

Nr.	Lauko pavadinimas ir aprašymas	Lauko pildymo pavyzdys
<i>Bendri laukai (pildomi deponuojant visų rūšių tyrimų duomenis)</i>		
1.	Projekto vadovas/-ai <i>(Nurodomi vardas, pavardė, institucija, el. pašto adresas)</i>	<i>Pavardenis, Jonas; Kultūros institutas (KI); El. paštas: pavjon@ki.lt.</i>
2.	Projekto trukmė <i>(Nurodomas LMT finansavimą gavusio projekto vykdymo laikotarpis.)</i>	<i>(Pradžia): 2008-05-01 (Pabaiga): 2009-12-31</i>
3.	Tyrimo pavadinimas <i>(Lietuvių ir anglų kalbomis. Tyrimo pavadinime turi būti įtraukta ir data. LiDA pasilieka teisę taisyti pavadinimą pagal archyve naudojamus katalogavimo standartus.)</i>	<i>Lietuvos gyventojų kultūriniai poreikiai, 2009 m. spalį Cultural Needs of the Lithuanian Population, October 2009</i>
4.	Tyrimo santrauka ir raktiniai žodžiai <i>(Trumpas tyrimo aprašymas lietuvių ir anglų kalbomis, kuriame turi būti pateikti tyrimo tikslas ir uždaviniai. Santrauką kiekviena kalba turėtų būti 300-500 žodžių apimties. Pateikiami 3-5 raktiniai žodžiai. Rekomenduojama naudoti HASSET tezaurą, adaptuotą lietuvių kalbai – žr. http://www.lidata.eu/index_tez.php).</i>	<i>Tyrimo tikslas - ištirti Lietuvos gyventojų požiūrį į įvairius šalies kultūrinio gyvenimo aspektus. Tyrimo uždaviniai: Įvertinti įvairių Lietuvos kultūros sričių reikšmingumą šalies kultūriniam gyvenimui ... Raktiniai žodžiai: Kultūros įvykiai; Kultūros įvykiai ... The purpose of the study to investigate ... Key words: Cultural events; Cultural events ...</i>
5.	Tyrimo vykdytojai <i>(Nurodomi tyrimo metodologijos, klausimyno ar pan. autoriai (vardas, pavardė, institucija, el. pašto adresas). Nurodomi visi mokslininkų grupės nariai, dalyvavę įgyvendinant tyrimą ir įvardijamos jų funkcijos. Taip pat nurodomi tyrimo autorius konsultavę ar kitaip prie jo įgyvendinimo prisidėję asmenys.)</i>	<i>Pavardenaitė, Laima; Vilniaus institutas (VI); El. paštas: pavlai@vi.lt; Rengė anketą. Pavardys, Laimonas; Vilniaus institutas (VI); El. paštas: pavjon@vi.lt;</i>

² Forma parengta pagal tarptautinį duomenų aprašymo standartą DDI (angl. *Data Documentation Initiative*, žr. <http://www.ddialliance.org>).

Nr.	Lauko pavadinimas ir aprašymas	Lauko pildymo pavyzdys
		<p><i>Rengė tyrimo metodologiją.</i></p> <p><i>Bevardenis, Petras;</i> <i>Teisės universitetas (TU);</i> <i>El. paštas: bevp@tu.lt;</i> <i>Prisidėjo rengiant tyrimo metodologiją.</i></p>
6.	Asmuo/-ys (organizacija/-os), turinti/-čios autorių teises į empirinius tyrimo duomenis	© KI, 2009
7.	Tyrimo finansavimo šaltinis/-iai (<i>Nurodomas tyrimo finansavimo šaltinis/-iai, sutarties, pagal kurią buvo finansuojamas tyrimo atlikimas, numeris bei programos pavadinimas.</i>)	<p><i>Šaltinis: LMT;</i> <i>Sutarties nr.: LMT-2008-14;</i> <i>Programos pavadinimas: Kultūros paveldas.</i></p> <p><i>Šaltinis: Norvegijos mažųjų tyrimų fondas;</i> <i>Sutarties nr.: NAR-2009-01;</i> <i>Programos pavadinimas: Kaimynystės programa.</i></p>
8.	Duomenų rinkimo laikotarpis (<i>Nurodoma duomenų rinkimo pradžia ir pabaiga.</i>)	<p><i>(Pradžia): 2009-05-01</i> <i>(Pabaiga): 2009-05-31</i></p>
9.	Pagrindinis tyrimo analizės ar stebėjimo vienetas (<i>Tai gali būti asmuo, šeima ar namų ūkis, grupė, institucija ar organizacija, administracinis vienetas, teksto vienetai: dokumentai, skyriai, žodžiai ir pan.</i>)	Asmuo
10.	Tyrimo populiacija (<i>Tai gali būti Lietuvos gyventojai nuo 15 metų ir vyresni; tam tikros organizacijos ar įmonės ir pan.</i>)	<p><i>Lietuvos namų ūkių gyventojai nuo 18 metų ir vyresni.</i></p> <p><i>Profesinės mokyklos, įgyvendinančios pirminio profesinio mokymo programas.</i></p>
11.	Tyrimo duomenų rūšis (<i>Tai gali būti apklausos duomenys, gyventojų surašymo duomenys, agreguoti duomenys, klinikinių tyrimų duomenys, laiko biudžeto dienoraščiai, eksperimento duomenys, stebėjimo duomenys, tekstiniai duomenys, koduoti dokumentai, vaizdiniai duomenys ir pan.</i>)	Apklauso duomenys
12.	Tyrimo naudota imties sudarymo metodika (<i>Jei buvo sudaroma imtis, nurodomas imties sudarymo pagrindas, būdas, analizės objektų/respondentų atrinkimas ir pan.</i>)	<p><i>Imties sudarymo pagrindas: maršrutinis iš 200 pirminių atrankos taškų.</i></p> <p><i>Imties sudarymo būdas: stratifikuota triapakopė tikimybinė atranka:</i></p> <p><i>Pirminių atrankos taškų skaičius parinktas tikimybiškai ir proporcingai pagal gyventojų skaičių išskirtose vietovėse (apskirtyse);</i></p> <p><i>Namų ūkiai atrinkti vadovaujantis maršrutinės atrankos logika;</i></p> <p><i>Respondentai namų ūkiuose atrinkti laikantis paskutinio gimtadienio taisyklės.</i></p>

13.	Geografinė aprėptis ir geografinis vienetas (Nurodoma geografinė vieta/-os ir žemiausio lygmens geografinis teritorinis vienetas/-ai, kuriame/-iuose rinkti duomenys (apskritis, rajonas, miestas ar kt.).	Lietuvos teritorija; Apskritis (trečias teritorinis lygmuo pagal NUTS): * Alytaus * Kauno * Klaipėdos * Marijampolės * Panevėžio * Šiaulių * Tauragės * Telšių * Utenos * Vilniaus
14.	Laiko metodas (Nurodomos tyrimo periodiškumas (skerspjūvio, vienkartinis, kartotinis ir t. t.)	Vienkartinis skerspjūvio tyrimas.
15.	Empirinių duomenų rinkimo metodai ir priemonės (Tai gali būti klinikiniai matavimai, egzistuojančios medžiagos kompiliacija ar sintezė, dienoraščiai, interviu akis-į-akį, stebėjimas, fiziniai matavimai, apklausa paštu, apklausa internetu, psichologiniai matavimai, savipildos klausimynai, simuliacija, modeliavimas, interviu telefonu, grupinis interviu, fokus grupė, egzistuojančios medžiagos transkripcija, kodavimo schemas ir t.t. Jei vykdytos apklausos, nurodoma apklausos rūšis, instrumentarijaus pobūdis, anketos kalba ir pan.)	Tiesioginis interviu žodžiu (PAPI); Duomenys suvesti iš popierinių klausimynų; Standartizuotas klausimynas respondentams buvo pateikiamas lietuvių, rusų arba lenkų kalba.
16.	Asmuo/-ys, agentūra ar institucija, atlikusi duomenų surinkimą (Šis laukas pildomas apklausų duomenims. Nurodomas bendrovės pavadinimas, adresas, el. pašto adresas. Jei duomenis surinko asmuo/-ys, nurodomas vardas, pavardė, institucija, el. pašto adresas).	UAB „Apklausa“; Kelio g. 1; 45000 Vilnius; info@apklausa.lt .
17.	Anonimiškumo užtikrinimas (Nurodoma, ar buvo imtasi veiksmų, kad tyrimo dalyviai, vieta, organizacijos ir pan. nebūtų identifikuoti. Taip pat gali būti nurodomi kiti galimai problemiški ir anonimiškumo užtikrinimo reikalaujantys dalykai, kuriuos turėtų sutvarkyti LiDA darbuotojai.)	Taip, buvo atlikti tyrimo dalyvių anonimiškumą užtikrinantys veiksmai; Empirinio tyrimo duomenyse neprieinama informacija apie respondento gyvenamąją vietovę (konfidencialumo tikslais). Informacija apie respondento tėvų profesiją (36_3 kintamasis) prieš patalpinant į LiDA turėtų būti viešai neprieinama.
18. 0	Duomenų rinkinį sudarančių laikmenų aprašas (Aprašoma/-os duomenų laikmena/-os: nurodomas bendras jų skaičius, kiekvienos iš jų pavadinimas, kokie tyrimo duomenys saugomi ir koks jų formatas. Išvardijamos ir aprašomos tiek tyrimo duomenų, tiek ir tyrimo dokumentacijos, papildančios tyrimo duomenis (pvz.: klausimynai, interviu instrukcijos, tyrimo sąvadai (angl. codebook), projekto baigiamosios ataskaitos ir	Empirinio tyrimo duomenys (2 SPSS laikmenos: Laikmena_1.sav; Laikmena_2.sav); Pagrindinis ir papildomi klausimynai (4 PDF laikmenos: Laikmena_X.pdf; Laikmena_Y.pdf; Laikmena_Z.pdf; Laikmena_I.pdf); Radijo laidų transkripcijos (28 PDF

Nr.	Lauko pavadinimas ir aprašymas	Lauko pildymo pavyzdys								
	<i>pan.), laikmenos. Aprašomi ir popieriniai dokumentai, kurių negalima pateikti elektroniskai.)</i>	<i>laikmenos: Laikmena_A.pdf;).</i>								
19.	Vieta, kurioje saugomi originalūs tyrimo duomenys <i>(Nurodomas organizacijos pavadinimas, adresas, el. pašto adresas).</i>	<i>Kultūros institutas; Laiko g. 2; 40000 Vilnius; El. paštas: info@ki.lt.</i>								
20.	Publikacijos <i>(Nurodomos visos tyrimo empirinių duomenų pagrindu parengtos publikacijos).</i>	<i>Pavardenaitė, Laima (2010). Lietuvos gyventojų kultūriniai poreikiai. Kultūra 12: 14-35.</i>								
21.	Depozitorius (Kontaktinis asmuo) <i>(Nurodomas kontaktinis asmuo (vardas, pavardė, pareigos, institucija, adresas, el. pašto adresas, tel.), kuris yra atsakingas už duomenų perdavimą į LiDA).</i>	<i>Vardas, pavardė: Vardenė, Saulė; Pareigos: vyriausiasis mokslo darbuotojas; Institucija/organizacija: Kultūros institutas (KI); Padalinys: Filosofijos skyrius; Adresas: Laiko g. 2; 40000 Vilnius; El. paštas: varsau@ki.lt; Tel.: 8 5 7005550.</i>								
Laukai, pildomi tik apklausų tyrimams										
22.	Duomenų svėrimas <i>(Jei duomenys sverti, aprašoma svorių sudarymo metodika ir paaiškinamas svorių taikymas.)</i>	<i>DWEIGHT kintamasis = dizaino svoriai; Populiacijos atstovų tikimybės būti įtrauktiems į imtį. FWEIGHT kintamasis = reprezentatyvumo svoriai. Reprezentatyvumo svoriai apskaičiuoti pagal 2008 m. Statistikos departamento duomenis, kad atitiktų pasiskirstymus pagal lytį, amžių ir regioną.</i>								
23.	Kontrolės veiksmai <i>(Aprašomi naudoti tyrimo vykdymo kontrolės veiksmai.)</i>	<i>Duomenų rinkėjas patikrinimui atrinko 5 proc. respondentų; Kontaktuota asmeniškai ir telefonu.</i>								
24.	Duomenų taisymo veiksmai <i>(Aprašomos atliktos duomenų suvedimo ir taisymo procedūros.)</i>	<i>Patikrinta 10 proc. suvestų duomenų kokybė; Papildomai patikrintos galimos kodavimo klaidos, atsakymų į klausimus atitikimas anketai ir pan.</i>								
25.	Lauko darbų suvestinė <i>(Nurodoma, kiek atrinkta respondentų, kaip ir kiek kartų bandyta su jais susisiekti, kiek apklausta, kiek atsisakė dalyvauti apklausoje, kiek buvo nepasiekiami ir pan.).</i>	<table> <tr> <td><i>Imties dydis</i></td> <td style="text-align: right;"><i>2000</i></td> </tr> <tr> <td><i>Apklausta:</i></td> <td style="text-align: right;"><i>1000</i></td> </tr> <tr> <td><i>Atsisakė dalyvauti apklausoje:</i></td> <td style="text-align: right;"><i>900</i></td> </tr> <tr> <td><i>Nepasiekiami:</i></td> <td style="text-align: right;"><i>100</i></td> </tr> </table>	<i>Imties dydis</i>	<i>2000</i>	<i>Apklausta:</i>	<i>1000</i>	<i>Atsisakė dalyvauti apklausoje:</i>	<i>900</i>	<i>Nepasiekiami:</i>	<i>100</i>
<i>Imties dydis</i>	<i>2000</i>									
<i>Apklausta:</i>	<i>1000</i>									
<i>Atsisakė dalyvauti apklausoje:</i>	<i>900</i>									
<i>Nepasiekiami:</i>	<i>100</i>									
Laukai, pildomi tik kokybiniam tyrimams										

Nr.	Lauko pavadinimas ir aprašymas	Lauko pildymo pavyzdys
26.	<p>Empirinių duomenų šaltiniai, duomenų rinkimo bei paruošimo analizei procedūros</p> <p><i>(Nurodomas duomenų šaltinis, naudota transkribavimo sistema, atlikti veiksmai parengiant skaitmeninį tekstą kompiuterinei analizei. Jei duomenys gauti iš kitų publikuotų ar nepublikuotų, spausdintų ar elektroninių šaltinių, būtina pateikti išsamias nuorodas į originalius šaltinius (pvz.: į laikraščius, teismų dokumentus, parlamento debatų stenogramas ir pan.) bei informaciją apie jų saugojimo vietą ir prieigą prie jų. Taip pat reikia patvirtinti, kad išspręsti visi su autorinėmis teisėmis susiję klausimai.)</i></p>	<p><i>Atrinktos 28 radijo laidos, kurios transliuotos 2005-2009 m. laikotarpiu per „Žinių radiją“ kultūros temomis; Radijo laidų reikšmingumas pirmiausia buvo išskaidomas į 2 grupes: a) laidas, kur kultūrinis gyvenimas yra pagrindinė tema (laida skirta Lietuvos kultūriniam renginiams ir kultūros institucijų veiklai nušviesti). Tokios laidos pasirinktos ekspertinei turinio analizei, ir b) laidas, kur su Lietuvos kultūriniais renginiais ir kultūros institucijų veikla susijusios problemos yra tik informacijos kontekstas – šalutinė tema. Tokios laidos buvo eliminuotos.</i></p> <p><i>Transkribuota tik dalis visų laidų garso įrašų, likusi laidų dalis buvo perfrazuojama;</i></p> <p><i>Nežodinė informacija (pauzės, akcentai, kalbiniai ypatumai) nebuvo vaizduojami.</i></p> <p><i>Skaitmeninio teksto koduotės tipas parengtas ASCII koduote. Lietuviškų raidžių bei kitų nestandartinių ASCII ženklų, kaip pavyzdžiui, „lietuviškos“ kabutės, nėra.</i></p>
27.	<p>Tyrimo aprėpties laikotarpis</p> <p><i>(Nurodomas laikotarpis, kurį aprėpia tyrimas, t. y. tas laikotarpis, apie kurį yra surinkti duomenys).</i></p>	<p><i>(Pradžia): 2005-01-01</i></p> <p><i>(Pabaiga): 2009-01-01</i></p>

Pastaba/įspėjimas: Lietuvos HSM duomenų archyvas (LiDA) neatsako už trečiųjų asmenų (institucijų) išvadas ir interpretacijas, gautas naudojant LiDA saugomus duomenis. LiDA neatsako už netiesioginę, atsitiktinę ar kitokią žalą ar nuostolius, atsiradusius naudojant LiDA saugomus duomenis, arba negalint jų pasiekti, arba dėl nesankcionuoto jų panaudojimo įsilaužus į sistemą.

KTU

DEPOZITORIUS

(parašas)

(parašas)

Prof. Monika Petraité

Projekto vadovas/-ė
Vardas pavardė

A.V.

3 PRIEDAS PRIE DUOMENŲ DEPonavimo SUTARTIES Nr. DSUT-2012-

**PATVIRTINIMAS APIE EMPIRINIO TYRIMO APRAŠO IR DUOMENŲ PERDAVIMĄ
LIETUVOS HSM DUOMENŲ ARCHYVUI (LiDA)**

Kaunas

2012 m. mėn. d.

Lietuvos HSM duomenų archyvas (LiDA) **patvirtina**, kad Lietuvos mokslo tarybos (LMT) finansuoto mokslinių tyrimų projekto [*projekto pavadinimas*] (projekto finansavimo sutarties Nr. [*numeris*]) vykdytojai laiku pateikė empirinio tyrimo aprašą ir duomenis (Duomenų deponavimo sutarties Nr. [*numeris*]).

Lietuvos HSM duomenų archyvas (LiDA)

(Parašas)

Prof. Algis Krupavičius

Kauno technologijos universitetas

Kęstučio g. 8-206, LT-44320 Kaunas

Atsiskaitomosios sąskaitos Nr.:

LT 36 7044060007074630

AB SEB bankas, Kodas 70440

Institucijos kodas: 1119 50581

PVM mokėtojo kodas: LT119 505811

4 PRIEDAS PRIE DUOMENŲ DEPONAVIMO SUTARTIES Nr. DSUT-2011-

Kaunas

2012 m. mėn. d.

Mes, žemiau pasirašę patvirtiname, kad Lietuvos HSM duomenų archyvas (LiDA) įsipareigoja nustatyti laikinus prieinamumo apribojimus prie Lietuvos mokslų tarybos (LMT) finansuoto projekto [*projekto pavadinimas*] (projekto finansavimo sutarties nr. [*numeris*]) metu sukurtų ir DEPOZITORIAUS perduotų į ARCHYVĄ empirinio tyrimo duomenų iki 201_--_--.

Nustatyti laikinus prieinamumo apribojimus prie empirinio tyrimo duomenų yra būtina dėl šių priežasčių:

[*ne daugiau kaip 150 žodžių*]

Galiojant nustatytiems laikiniems prieinamumo apribojimams prie DEPOZITORIAUS perduotų empirinio tyrimo duomenų, ARCHYVO vartotojai turės prieigą tik prie empirinio tyrimo duomenų aprašo. Prieiga prie empirinio tyrimo duomenų ARCHYVE bus negalima.

KTU

DEPOZITORIUS

(*parašas*)

(*parašas*)

Prof. Monika Petraité

**Projekto vadovas/-ė
Vardas pavardė**

A.V.

4 PRIEDAS PRIE DUOMENŲ DEPONAVIMO SUTARTIES Nr. DSUT-2011-

Kaunas

2012 m. mėn. d.

Mes, žemiau pasirašę patvirtiname, kad Lietuvos HSM duomenų archyvas (LiDA) neįsipareigoja nustatyti laikinus prieinamumo apribojimus prie Lietuvos mokslų tarybos (LMT) finansuoto projekto [*projekto pavadinimas*] (projekto finansavimo sutarties nr. [*numeris*]) metu sukurtų ir DEPOZITORIAUS perduotų į ARCHYVĄ empirinio tyrimo duomenų.

KTU

DEPOZITORIUS

(*parašas*)

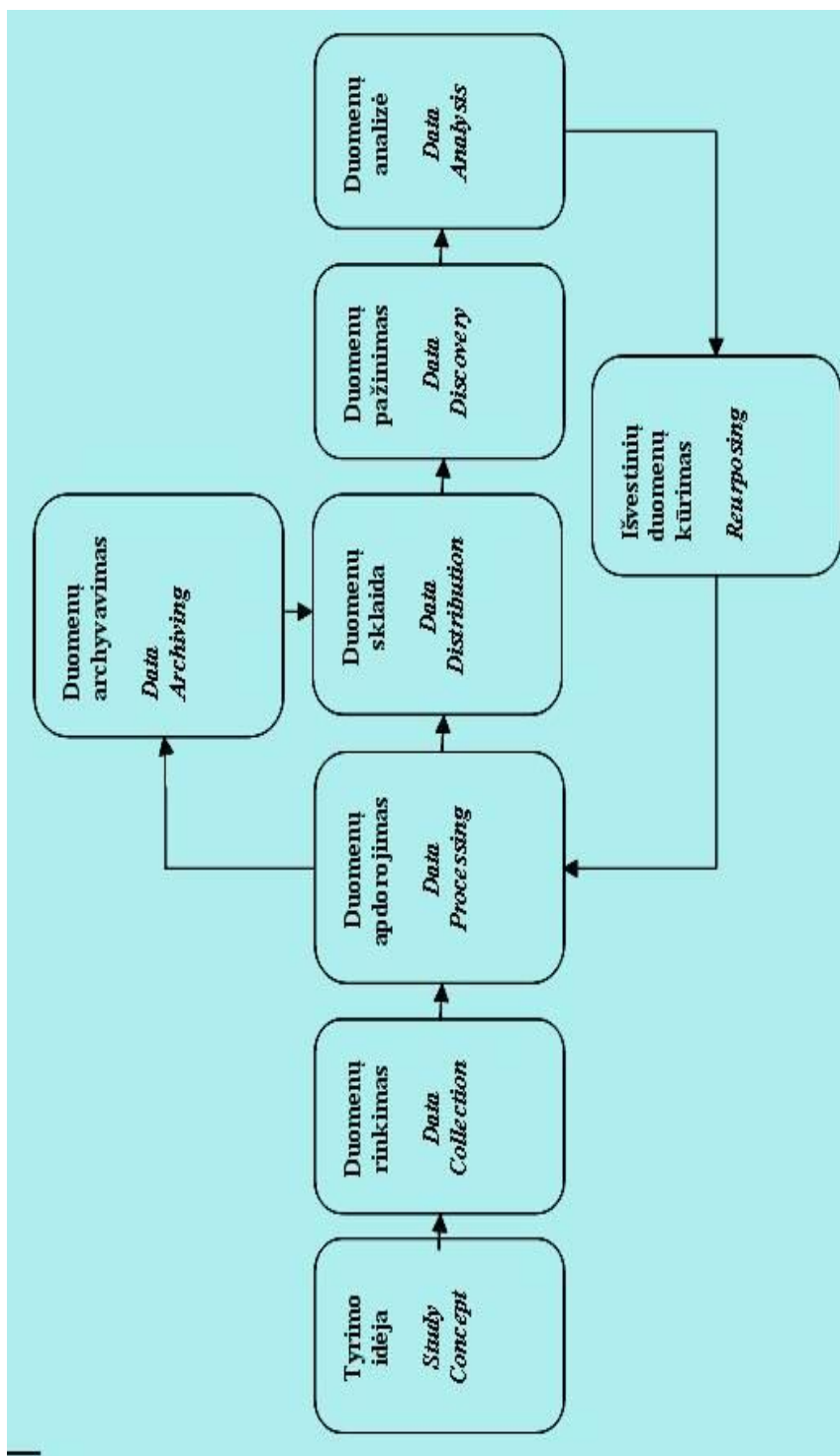
Prof. Monika Petraité

(*parašas*)

Projekto vadovas/-ė
Vardas pavardė

A.V.

DUOMENŲ GYVAVIMO CIKLAS

Šaltinis: www.ddialliance.org

DUOMENŲ NAUDOJIMO TAISYKLĖS

Lietuvos humanitarinių ir socialinių mokslų duomenų archyvas (LiDA), toliau vadinamas ARCHYVU, yra virtuali skaitmeninė empirinių humanitarinių ir socialinių mokslų duomenų kaupimo, ilgalaikio saugojimo ir sklaidos infrastruktūra. ARCHYVAS siekia, kad aukštos kokybės empirinių tyrimų duomenys būtų nemokamai prieinami akademinės bendruomenės nariams, taip puoselėjant dalijimosi surinktais duomenimis kultūros principus. ARCHYVE taip pat užtikrinamas ilgalaikis empirinių tyrimų duomenų saugojimas, išvengiant duomenų praradimo.

ARCHYVE saugomų duomenų vartotojai privalo laikytis duomenų naudojimo taisyklių bei visuotinai pripažįstamų mokslinių tyrimų etikos principų, susijusių su korektiškais žinių ir informacijos mainais.

Norėdami gauti prieigą prie konkrečių duomenų, Jūs sutinkate laikytis žemiau išvardintų reikalavimų:

Duomenų naudojimo apribojimai

Jeigu nenurodyta kitaip, ARCHYVE saugomų empirinių tyrimų duomenys yra laisvai prieinami nekomerciniais (mokslinių tyrimų, savišvietos ir mokymo) tikslais registruotiems ARCHYVO vartotojams. Asmenys ir organizacijos, norintys duomenis naudoti kitokiais tikslais, turi raštu kreiptis dėl galimybės naudotis konkrečiais duomenimis. Nepriklausomai nuo prieigos apribojimų, visi norintieji gali laisvai susipažinti su ARCHYVE saugomų duomenų aprašais, jei nenumatyta kitaip.

Konfidencialumas

Siekiant užtikrinti ARCHYVE saugomų duomenų konfidencialumą, prieš pradėdami naudotis konkrečiais duomenimis, Jūs privalote sutikti su konfidencialumo deklaracija. Konfidencialumo deklaracijoje duomenų vartotojai įpareigojami saugoti bet kokios informacijos, prie kurios jiems suteikiama prieiga, konfidencialumą, jei ši informacija leistų identifikuoti konkrečius asmenis. Sąmoningas ar nesąmoningas šio pasižadėjimo nepaisymas užtraukia atitinkamą atsakomybę pagal Lietuvoje galiojančius teisės aktus.

Duomenų perdavimas kitiems

Jūs įsipareigojate neperduoti duomenų, prie kurių Jums suteikiama prieiga, trečiosioms šalims.

Citavimo reikalavimas

Publikacijų, parengtų ARCHYVE saugomų duomenų pagrindu, išnašose ar literatūros sąrašėse turi būti atitinkama nuoroda į ARCHYVĄ. Šiuo reikalavimu siekiama, kad nuoroda į ARCHYVĄ patektų į socialinių mokslų citavimo indeksus.

Duomenų citavimo pavyzdys:

Viešosios politikos ir vadybos institutas. Universitetų absolventų integracija darbo rinkoje, 2009 m. lapkritis - 2010 m. sausis = Integration of Graduates into the Labour Market, November 2009 - January 2010. Kaunas: LiDA [platintojas], 2010. (Vilnius: VPVI, 2010). (LAMS: Lietuvos aukštojo mokslo studijos). Prieiga per: <http://www.lidata.eu>.

Nurodymas dėl rengiamų publikacijų

ARCHYVE saugomų duomenų pagrindu parengtų publikacijų autoriai privalo atsiųsti atitinkamų publikacijų bibliografinius aprašus el. pašto adresu rasykite@ldata.eu.

Pastaba (įspėjimas)

ARCHYVAS neatsako už trečiųjų asmenų (institucijų) išvadas ir interpretacijas, gautas naudojant ARCHYVE saugomus duomenis.

ARCHYVAS neatsako už netiesioginę, atsitiktinę ar kitokią žalą ar nuostolius, atsiradusius naudojant ARCHYVE saugomus duomenis, arba negalint jų pasiekti, arba dėl nesankcionuoto jų panaudojimo įsilaužus į sistemą.

Baigiamosios nuostatos

Duomenų naudojimo taisyklės įsigalioja nuo 2010 m. lapkričio 2 d.

TRANSKRIPCIJOS PAVYZDYS

LTRFcd 186 GARSO ĮRAŠŲ TRANSKRIPCIJA

Pateikė **Vardenė Pavardenė**, Kelio g. 1918 m. Vindžiulių km, gyv. Vindžiulių km., Kietaviškių sen., Elektrėnų sav.

Užrašė Vardenis Pavardenis 2006 08 17 Vindžiulių km.

Šifravo V. Pavardenis 2007.

1. **[Kapinėlės – prancūzai kepurėm supylė] padavimas, pasakojimas**

LTRFcd186-1.wav 00.0

Cia an mana tėviškės yr kapinėlės <...>Va cia kapinelas yra, prancūzai pakavoti. Va cia po kalnui. <...> Prancūzai, saka, kap karas buva, prancūzai bėga i sušala, tai juos tį suvertė, i kepurėm žemėm apipylė. Tai tep bajina mana tėvai. Kipurėm, saka, nešioja, i supyla <...> Tai kadu dar už rusa, buvo atvažiavį, su mokytoju ateja an tų kapinėlių, kasė. Da i dabar duobelės yra viršuj <...> Tį mana tėviškės sklypas buva po kalnu. Nežinau, kų jie tį rada. Tai tį žinai tos kapinėlės kap buva, mes tį kap paėmėm, jau ant sklypų išėjom, tai tadu ant tų kapinėlių pamatytum kų tį buvom išdarį! Kliombas padarį, pinavijų... Tį nieka nebuva, grynas kalnelis tokis. Aplink medeliais apsozinom – vyšnelėm, slyvelėm, o paskui vidury kliombas padarė. Mes jaunos kap buvom, tai mylėjom. Tai tį buvom išdarį tai tį kas buva atvažiavį, kad tį reikia pastatyc koplytstulpis, ale, kad saka, i tep prižiūrėta. O paskui kap visap kap darėsi, tai jau tį išėjom, mamų išvežė... <...> [O ten žymu dabar tos kapinėlės? Tie medžiai yr?] Aha, yr, medžiai yr. Aš tį dar vis, gyvulius laikiau, dar tį ganiau, tai tį vis dar biski patvarkau jis, patvarkiau. Ženklu, kapgi. Niekas i nerušina.

2. **[Apie mėnulio fazes] tikėjimas**

LTRFcd186-2.wav 00.00

Tai va jau, kadu sėt, kadu kų, tai ant pilnaties jau, va kas. [Ant pilnaties?] Ant pilnaties jau visur geriausia. Skaitosi, jau kopūstus kap dedi, tik nemožna dėt kap keičiasi mėnulis. Arba jaunas būna – minkšti [kopūstai] būna.

[O kada reikia dėt?] Ant pilnaties. Ant pilnaties, skatos, ar sena. An sena.

3. **[Kilnojimas, liejimas į viršų – „šposas“] papročiai**

LTRFcd186-2.wav 00.40

[O nebūdavo per krikštynas, kad lietu į viršų gėrimo?] Nu, kap pasigeria, tai visko būna, vaikeli. Nugi visap kap jau žaidžia.

[Bet neprisimenat, kad lietu į viršų?] Prisimenu, mėtė, kapgi nemėtė.

[O kap mėtė?] Nugi sueina, išgeria i vienas kitų...

[Žmogų mėtė?] Nujau, vaiko nemėtys.

[Suaugusius?] Suaugusius.

[O kokius? Ar kūmus, ar tėvus?] Tep, tep kuris papuola.

[O kai gera, kaip išgeria jau iš stikliuko, nebūdavo, kad lietų į viršų?] Nu, būdavo.

[O kas tą galėdavo daryt?] Kas papuola. Bet kas, kas papuola. Kas moka kokius šposus ar kū, kas užsiimda, ne visi tokius šposus užsiimda.

[Bet per krikštynas, ar kada?] Per krikštynas daugiausia, a bet kadu tai tep jau sueina, tai tep jau tį pašoka, padurnavoja. A kap išgeria, žinai, gi kap išgeria, tai jau visko būna.

4. [Daužydavo lėkštę dėl laimės] *patarlė, paprotys*

LTRFcd186-2.wav 02.10

[O nebūdavo, kad daužytų stiklinę?] Kap tiktai... Būdava. Sako, šukės laimę neša. Tai jau per vestuves... Cia per vestuves. tai tadu jau paima, trenkia lėkštę, kad susidaužyt lėkštės... šukės laimę neša.

[O kada tą darydavo?] Per vestuves?

[Bet jau antrą dieną? Ar grįžtant?] Nepasakysiu kada, kada papuola. kad išgeria, kada papuola i tep dara.

RESPONDENTŲ SUTIKIMO FORMOS PAVYZDYS

Perskaičiau ir supratau projekto informacinį lapelį, datuotą YYYY.MM.DD.

Man buvo sudaryta galimybė užduoti klausimus apie projektą.

Aš sutinku dalyvauti projekte. Dalyvavimas numato interviu paėmimą ir garso įrašo padarymą [*gali būti išvardintos kitos dalyvavimo formos*].

Aš suprantu, kad mano dalyvavimas yra savanoriškas; galiu bet kuriuo momentu pasitraukti iš tyrimo, nereikalaujant papildomų paaiškinimų.

Pasirinkite vieną iš dviejų punktų:

- Norėčiau, kad mano vardas būtų paminėtas, panaudojant mano šiame tyrime pasakytas ar užrašytas mintis ataskaitose, publikacijose ir kitoje skelbiamoje tyrimų medžiagoje, kad galima būtų atpažinti mano indėlį projekte.
- Nenorėčiau, kad mano vardas būtų naudojamas projekte.

Aš suprantu, kad mano asmeninė informacija, tokia kaip adresas ir telefonas, nebus atskleista su šiuo projektu nesusijusiems asmenims.

Aš suprantu, kad mano žodžiai gali būti cituojami publikacijose, ataskaitose, internetinėse svetainėse ir kitoje skelbiamoje tyrimų medžiagoje, tačiau mano vardas nebus minimas, nebent aš tą leidau ankstesniuoju punktu.

Sutinku, kad mano pateikti duomenys būtų archyvuojami [Čia turėtų būti pateikta daugiau detalių, kad būtų galima priimti atskirus sprendimus dėl garso įrašų, transkripcijų ir t.t.]

Aš suprantu, kad kitiems tyrėjams bus sudaryta prieiga prie duomenų tik tuo atveju, jei jie sutinka saugoti duomenų konfidencialumą, ir jei jie sutinka laikytis mano šioje formoje nurodytų sąlygų.

Aš suprantu, kad kiti tyrėjai gali naudoti mano žodžius publikacijose, ataskaitose, internetinėse svetainėse ir kitoje skelbiamoje tyrimų medžiagoje, laikantis mano šioje formoje nurodytų sąlygų.

Sutinku perduoti man priklausančias autorines teises bet kuriai šio projekto medžiagai [tyrėjo vardas, pavardė].

Dalyvio vardas, pavardė

Parašas

Data